

Sygn. akt I Ns 1907/15

POSTANOWIENIE

WSTĘPNE

Dnia 1 marca 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Emilia Racięcka

Protokolant: stażysta Agnieszka Kostrzewa

po rozpoznaniu w 20 lutego 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) S.A. w W.

z udziałem A. B. (1) i P. B.

o stwierdzenie nabycia spadku

w przedmiocie wniosków o odebranie oświadczenia o odrzuceniu spadku, o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku

postanawia:

oddalić wnioski.

Sygn. akt I Ns 1907/15

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 29 października 2015 roku wnioskodawca (...) S.A. w W. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym T. G. (1). Jako spadkobierców i uczestników wskazano matkę spadkodawcy – A. B. (1) i brata spadkobiercy – małoletniego P. B..

/wniosek k. 2-3/

W odpowiedzi na wniosek z dnia 31 grudnia 2015 roku A. B. (1) oświadczyła, że nie nabyła spadku po synu. Oświadczyła, że na jej adres domowy przychodziły awiza i ustaliła, że nadawcą jest ubezpieczyciel - wnioskodawca. Skontaktowała się z ubezpieczycielem i została poinformowana o długu syna. Wysłała więc do ubezpieczyciela kserokopie aktu zgonu syna i była przekonana, że „wszelkie roszczenia zostają anulowane”. Dalej wnioskodawczyni podała, że do chwili obecnej nikt z Firmy (...) się z nią nie kontaktował i wysnuła wniosek, że sprawa została zakończona, „**minął już ponad rok**”.

/odpowiedź na wniosek k. 36/

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 8 lutego 2016 roku Sąd ustanowił dla uczestniczki pełnomocnika z urzędu.

/protokół k. 48-50/

W piśmie z dnia 29 kwietnia 2016 roku pełnomocnik z urzędu uczestniczki wniósł o przyjęcie od A. B. (1) w imieniu własnym i małoletniego syna oświat zeń o odrzuceniu spadku oraz o zatwierdzenie uchylenia się od niezłożenia oświadczeń w terminie.

/pismo k. 72-73/

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

W dniu 28 maja w Łodzi doszło do zdarzenia w czasie którego T. G. (1) będąc w stanie nietrzeźwości poruszając się pojazdem M. (...) zjechał z nieustalonych przyczyn na środkowy pas ruchu, którym poruszał się pojazd marki F. i doprowadził do zderzenia bocznego pojazdów.

Wyrokiem nakazowym z dnia 24 sierpnia 2012 roku, wydanym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi, T. G. (1) uznany został za winnego popełnienia wykroczenia wyczerpującego dyspozycję art. 86 par. 1 kw w związku z art. 9 par 1 kw.

Decyzją z dnia 2 lipca 2012 roku poszkodowanemu J. G. przyznano odszkodowanie za uszkodzenia w pojeździe F. (...) w kwocie 3.512,90 złotych.

/wyrok nakazowy k. 15, pisma k. 16-17, decyzja k. 18/

T. G. (1), syn A. i A., zmarł 4 sierpnia 2012 roku w K..

Ostatnio przed śmiercią stale zamieszkiwał w Ł.. Zmarł jako kawaler, nie miał dzieci. Testamentu nie sporządził. Na dzień 8 lutego 2016 roku żaden ze spadkobierców nie zrzekł się dziedziczenia, nie złożył oświadczenia o odrzuceniu spadku, nie został uznany za niegodnego dziedziczenia, nie złożono też oświadczeń o przyjęciu spadku. Nie toczyło się postępowanie spadkowe po nim. Akt poświadczenia dziedziczenia u notariusza nie był sporządzany.

/akt zgonu k. 31, zapewnienie spadkowe k. 49./

P. B. urodzony (...) jest bratem spadkodawcy. A. B. (2) z domu B. jest matka spadkodawcy.

Ojciec spadkodawcy A. G. (1) zmarł 13 sierpnia 2011 roku w G..

/akt urodzenia P. B. k. 56 i akt małżeństwa rodziców k. 57, odpis aktu zgonu A. G. (1) k. 66/

Po śmierci T. G. (2) do A. B. (1) zgłosił się pan z Urzędu Skarbowego w sprawie mandatu, który – jej zdaniem - został anulowany na podstawie aktu zgonu syna. To było w 2012r. w październiku.

Potem zaczęły do A. G. (2) przychodzić awiza w 2012, 2013r. Poinformowano ją na pocztę, że były to awiza z firmy ubezpieczeniowej InterRisk. To były awiza kierowane do syna. W internecie A. B. (1) ustaliła dane kontaktowe do tej firmy. Najpierw zadzwoniła się do Ł. i potem przekierowano ją do W.. A. G. (2) rozmawiała z panem Z. z firmy (...), który zajmował się sprawą jej syna. To było w 2014r. Pan Z. mówił, że była kolizja i jest do zapłacenia 3.500zł. On potwierdził dane A. B. (1), ustalił gdzie mieszka i kim jest dla zmarłego, nic więcej nie mówił.

A. G. (2) dostała też pismo z firmy (...), z którego wynikało, że trzeba zapłacić 3.500zł. A. B. (1) wysyłała do InterRisk akt zgonu syna i potem otrzymała wezwanie na pierwszą rozprawę w niniejszej sprawie, co miało miejsce w dniu 21 grudnia 2015 roku.

O momentu jak A. B. (1) dowiedziała się o zadłużeniu i rozmawiała z panem Z. do otrzymania odpisu wniosku w tej sprawie, minął ponad rok.

/przesłuchanie A. B. (1) k. 98, doręczenie odpisu wniosku k. 46/

Postanowieniem z dnia 11 stycznia 2017 roku w sprawie V. N. 718/16 sąd zezwolił A. B. (1) na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego P. B. po bracie T. G. (2).

/akta VNsm 718/16 postanowienie k. 11/

Na rozprawie w dniu 20 lutego 2017 roku A. B. (1) w imieniu własnym oraz w imieniu małoletniego syna złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku po T. G. (2).

/protokół k. 99/

Stan faktyczny sprawy był zasadniczo bezsporny. Jedyna kwestia sporna dotyczyła tego czy od momentu dowiedzenia się o zadłużeniu syna do otrzymania odpisu wniosku w tej sprawie minął ponad rok. Sąd ustalił, że tak właśnie było, a to na podstawie oświadczenia samej uczestniczki zawartego w odpowiedzi na wniosek i popartego jej przesłuchaniem. W toku przesłuchania uczestniczka nie była w stanie wskazać konkretnej daty rozmowy z osobą z InterRisk (panem Z.) ani daty otrzymania pisma w sprawie długu syna, ale uczestniczka potwierdziła ostatecznie, że od tego momentu do doręczenia odpisu wniosku, minął ponad rok. Rozmowa z panem Z. miała miejsce w październiku 2014 roku i wówczas po raz pierwszy uczestniczka dowiedziała się o długu zmarłego syna.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszym postępowaniu uczestniczka w imieniu własnym i jako przedstawicielka ustawowa małoletniego syna domagała się zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po swoim drugim synu T. G. (2). Polski porządek prawny wprowadza możliwość zadecydowania przez spadkobiercę w przedmiocie przypadającego mu spadku. Spadkobierca może postąpić trojako: przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić (art. 1012 k.c.). W treści art. 1015 § 1 k.c. ustawodawca wprowadził sześciomiesięczny termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku. Bieg tego terminu rozpoczyna się od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Do spadków otwartych do dnia 17 października 2015 r., tj. do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 20.03.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 539) nowelizującej § 2 komentowanego przepisu, brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Brak oświadczenia spadkobiercy w terminie był jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza jedynie wówczas, gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna.

Po upływie powyższego sześciomiesięcznego terminu do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku, na podstawie art. 1019 § 2 k.c. spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku w terminie, może uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu.

Oceniając skuteczność uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia woli Sąd stosuje ogólne przepisy o wadach oświadczeń woli. W wypadku, gdy wadą na którą powołuje się uchylający jest błąd, musi on wykazać, iż błąd ten dotyczył treści czynności prawnej, a także, że był istotny (art. 84 § 1 i 2 k.c.). Uchylenie się od skutków prawnych powinno nastąpić przed sądem, zaś spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca (art. 1019 § 1 k.c.). Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd (§ 3 komentowanego przepisu).

Błąd dotyczący treści oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może dotyczyć w szczególności osoby spadkodawcy, tytułu powołania do dziedziczenia lub stanu majątku spadkowego. Znaczenia prawnego pozbawiony jest natomiast błąd dotyczący pobudek czy motywów działania spadkobiercy. Możliwość uchylenia się przez

spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia pod wpływem błędu oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, zachodzi, gdy błąd dotyczy treści oświadczenia i cechuje się istotnością - art. 84 § 1 zd. 1 oraz art. 84 § 2 w zw. z art. 1019 § 1 (por. komentarz do art. 1019 k.c. Ciszewski J., [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, wyd. II, LexisNexis, 2014). Istotnym jest błąd, który uzasadnia przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia danej treści (art. 84 § 2 k.c.). Powszechnie uznaje się jednak, iż niemożliwym jest powoływanie się na błąd co do prawa (tak Skowrońska-Bocian, Komentarz 2011, s. 247 i 248, teza 5; J. Kremis, [w:] Gniewek, Machnikowski, Komentarz KC 2014, s. 1831, Nb 9; E. Niezbecka, [w:] Kidyba, Komentarz KC 2012, IV, s. 281, teza 6). Jedynie w charakterze wyjątku część doktryny uznaje dopuszczenie możliwości powołania się na błąd co do prawa, z zastrzeżeniem, że chodzić tu może wyłącznie o błąd usprawiedliwiony okolicznościami i dodatkowo nie stanowiący następstwa niedołożenia należytej staranności przez spadkobiercę. Za taką wąską interpretacją przemawia względ na to, iż skutki przyjęcia spadku nie zamykają się wyłącznie w sferze prawnej spadkobiercy, lecz oddziałują silnie na stosunki prawne wielu innych osób (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 30 czerwca 2005 r., IV CK 799/04; 18 marca 2010 r., V CSK 337/09; 1 grudnia 2011 r., I CSK 85/11; 5 lipca 2012 r., IV CSK 612/11).

Spadkobierca może uchylić się od skutków prawnych nie złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku w terminie określonym w art. 88 § 2 k.c., tj. w ciągu roku od wykrycia błędu lub ustania stanu obawy przy groźbie. Oświadczenie o uchyleniu może być złożone w każdym czasie, byleby zachowany został roczny termin do jego złożenia. Termin powyższy ma charakter zawity. Nie podlega ani przerwie, ani zawieszeniu.

W niniejszej sprawie wyjść należy od rozważenia kwestii zachowania przez uczestniczkę rocznego terminu do złożenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po synu.

Zgodnie z powołanymi powyżej przepisami uczestniczka w imieniu własnym i w imieniu małoletniego P. B. miała możliwość uchylenia się od skutków prawnych braku oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku w terminie roku od wykrycia błędu, a zatem w terminie roku od momentu dowiedzenia się o rzeczywistym stanie majątku spadkowego po T. G. (2).

W ocenie Sądu A. B. (1) nie udowodniła zachowania powyższego rocznego terminu zaś przeprowadzone dowody - w tym dowód z przesłuchania uczestniczki - wskazują, że termin ten został przekroczony.

Jak wynika z ustaleń poczynionych przez Sąd syn A. B. (1) zmarł w dniu 4 sierpnia 2012 roku. W październiku 2014 roku A. B. (1) dowiedziała się, że w skład spadku po synu wchodziły długi, wiedziała też kto jest wierzycielem, udzielono jej informacji co do wysokości długu.

Z tą właśnie chwilą błąd co do przedmiotu spadku po synu został przez uczestniczkę wykryty. Sąd uznał zatem, że roczny termin na złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku należy liczyć dla wnioskodawczyni od 1 listopada 2014 roku.

Tymczasem jak ustalił Sąd uczestniczka w imieniu własnym i małoletniego syna złożyła wniosek o uchylenie się od skutków prawnych nie złożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku dopiero w dniu 29 kwietnia 2016 r., a zatem po terminie.

Z tych względów Sąd oddalił wniosek.